

Elżbieta Rogalska

Analiza czasopisma Literatura na świecie nr 3-4 / 2016

Abstract: Ogólnym celem tego artykułu jest ukazanie treści czasopisma „Literatura na świecie” nr 3-4 roku 2016. Pobocznym celem jest poszerzenie grona odbiorców zarówno tego czasopisma jak i Quebecu, jako mało znanej a wartej poznania strefie prozatorskiej.

Poniższe zestawienie krótkich notek o fragmentach książek jest opisem całości trzeciego i czwartego numeru czasopisma „Literatura na świecie” z 2016 roku. Wybrałam taką formę prezentacji zawartości treści, aby była wygodna w czytaniu dla odbiorcy tego artykułu. Całość prezentowanego numeru czasopisma „Literatura na świecie” jest poświęcona literaturze Quebecu. Literatura Quebecu jest zestawieniem francusko-amerykańskich cech charakterystycznych dla literatury danego narodu. Długo borykała się z wyjściem poza schemat negatywnego odbioru treści określanych jako „Inny” równocześnie starała się wysnuć nowe nurty, które prezentowane czasopismo opisuje.

Jacques Poulin, *Volkswagen Blues*, przeł. Beata Geppert

Pamiętać to przypominać sobie to co w odległości temporalnej mogło umknąć hipokampowi. To co zostało zakomunikowane procesom mózgowym a dotyczy *Volkswagen Blues* to obyczajowość historii. Biblioteka, samochód, podróż i do tego kot - to ciekawe zestawienie serwuje Jacques Poulin we fragmencie tytułowej powieści. Chętnie zabrałabym się w blues'ową podróż z całym ekwipunkiem, nie tylko jego fragmentem.

Regine Robin, *Zaquebeczona*, przeł. Magdalena Kamińska-Maurugeon

Fragment *Zaquebeczonej* to już zdecydowanie inna proza, bardziej wyszukana, mniej obyczajowa. Powiedziałabym, że ontologiczna, tak zdecydowanie ontologiczna z nostalgią, nomadycznością, wspomnieniem, historycznością, międzykulturowością, antropologicznością w tle. Dodatkowo widzimy poezję w wydaniu brulionowym.

Emile Ollivier, *Przejścia*, przeł. Beata Geppert

Zdecydowania antropologiczna opowieść o śmierci, życiu, historii, pamięci... Nazwy występujące we fragmencie dodają ekstremalnej egzotyki. Co ciekawe czytając i kończąc na którymkolwiek akapicie można dojść do wniosku, że to koniec całości.

Rejean Ducharme, *Pleśń zimowa*, przeł. Mateusz Kwaterko

Rejean Ducharme uraczył nas, w prezentowanym przez *Literaturę na Świecie* fragmencie, lekkim przejściem. Wspomniany zabieg literacki pochłania całą uwagę czytelnika, przyspiesza akcję i powoduje chęć zgłębienia całości w jak najszybszym tempie.

Sergio Kokis, *Pawilon luster*, przeł. Krzysztof Jarosz

Sergio Kokis opisuje podróż z perspektywy nastolatka, jeszcze dziecka – wyraźnie czytelnik może odczuć dziecięcość świata *Pawilonu luster*. Całość porusza temat tabu – sex, w różnych odsłonach, zawsze z perspektywy kogoś obcego, a więc obserwującego. Czytelnik ma okazję przejść przez różne okresy pojmowania seksualności.

Yolande Villemaire, *La vie en prose*, przeł. Joanna Warmuzińska-Rogoż

Yolande Villemaire przekazała fragment powieści o autorce chcącej lecz nie mogącej pozbiierać siebie. Takie określenie chyba najbardziej pasuje do przeczytanego przeze mnie fragmentu, którego przekładu dokonała Joanna Warmuzińska-Rogoż. Osoby, które szukają semiotyki, a dokładniej rozważaniach pisarki o semiotyce swojej osoby – powinny być zachwycone.

Dany Laferriere, *Krzyk oszalałych ptaków*, przeł. Jacek Giszczak

Zaczyna się ciekawie – Władza i kultura – czyli zakres moich zainteresowań zostaje połączony. Niestety w trakcie czytania obserwujemy wątki autobiograficzne, które im dalej prowadzone, tym śmielej niweczą zaciekawienie, chociaż przeplatają się z ciekawymi odniesieniami dla kulturoznawców. Słowa kluczowe, które opisałyby tę historię to: władza, afroamerykańskie osiedla biedy, manipulacja, seksizm, brak wyzwolenia, płęć.

Nelly Arcan, *Dziwka*, przeł. Magdalena Kamińska-Maurugeon

Opowieść tytułowej bohaterki o swojej profesji, o społeczeństwie produkującym określony typ kobiet. Przekaz w formie dosłownej. Można jedynie się zastanowić czy tytułowa

bohaterka umiałaby dobrać tak ładnie słowa? Wymiar współczesnego świata podpowiada mi, że mogłaby jeśli byłaby przy tym uczestniczką wykładów wyższego wykształcenia..

Samuel Archibald, *Dom jeden, dom drugi*, przeł. Hanna Igalson-Tygielska

Samuel Archibald opowiada historię starego domu. Stary dom i od razu wiadomo co się będzie działo, czyli zjawiska paranormalne. Dodatkowym elementem jest skupienie uwagi czytelnika na wątkach psychologii rodziny, czyli komunikacji rodzinnej, relacjach partnerskich, relacjach rodzinnych, oraz ogniwem patologii. Początkowo nie wzbudza zachwytu zwrot "no i", z czasem można przywyknąć, by na koniec nie zauważyć, gdyż autor postanawia zrezygnować z używania tego zwrotu.

Maxime Raymond Bock, *Nieruchomy podróżnik*, przeł. Tomasz Swoboda

Maxime Raymond Bock przedstawia opowieść dla fanów antropologii, etnografii, kulturoznawstwa, archiwistyki, historii, archeologii i podróży. Opowieść z wehikułem czasu w roli głównej, choć może o nietypowej formie. Fragment ciekawy, chociaż nie na tyle żebym chciała sięgnąć po całość, pomimo, że interesują mnie wyżej wymienione dziedziny nauki. Słowa kluczowe: podróż w czasie, historia, archiwistyka, etnografia, czas.

Francois Ricard, *Uwagi o normalizacji literatury*, przeł. Marek Bieńczyk

Esej/artkuł, choć raczej to pierwsze, wskazuje na potrzebę usystematyzowania tożsamości literatury Quebecu. Normalizacja ma oznaczać wpisanie się w ramy literatury współczesnej o znamionach kultury masowej. Autor rozpatruje nurt pod kątem wyjścia z postmodernizmu w nowy zupełnie oddzielny etap. Opowiada o rozdzieleniu Quebecu na literaturę francuską i amerykańską, przy czym dominować zaczyna ta druga.

Isabelle Daunais, *Powieść bez przygody*, przeł. Mateusz Kwaterko

Esej/artkuł na temat Quebecu jako powieści pacyfistycznej, bez konfliktowej, miłej, nijakiej – a więc nie zasługującej na miano literatury wielkiej; powieści małomiasteczkowej, która dotyka tylko sytuacji społeczności, o której pisze autor. Choć nie do końca to prawda, to zgodzę się z twierdzeniem, że prezentowane fragmenty powieści nie powalają kunsztem pisarskim (z wyjątkami) ale budują narrację sielankową, urokliwą, dają więc odpocząć zmysłom (pozbawione większych opisów) i myśleniu (są dość przewidywalne). Ciekawym zabiegiem natomiast jest czas, w jakim autorzy prezentują swoje fabuły.

Joanna Warmuzińska – Rogóż, *Trzy ciekawe pióra, trzy ważne nurty*

Nurty, o których mowa to: Quebec, Neoquebec i Quebec regionalny. Autorka prezentuje każdy nurt w odniesieniu do całości, jednak skupia się w każdym na szerszym omówieniu wybranych autorek. Dowiemy się ciekawostek na temat prezentowanych wyżej twórczyń Quebecu.

Józef Kwaterko, *Przybysze, czyli o pożytkach z migracji*

Józef Kwaterko przekazuje wydarzenia historyczne ważne dla dziejów pisarstwa Quebecu. Píše o tradycyjnej konwencji powieści migracyjnej, czyli narzekania. Pod koniec artykułu opowiada o zerwaniu z tą konwencją na rzecz powieści migracyjnej optymistycznej. Opisuje zmagania pisarzy z nową przestrzenią, niekiedy krytykuje nadmierne utożsamianie się autorów Quebecu z literaturą „innych”.

Wywiad: Powieść jest gatunkiem dominującym z Dominikiem Garandem rozmawia Anna Wasilewska

Jest to wywiad o nurtach, dominacjach, brakach, nowych zjawiskach, historii, międzykulturowości. Wszystko w odniesieniu do Quebecu.

Marcin Szuster, *Jak ugryźć Greena?*

Artykuł rozbiera na części opowieść Greena pt. „Kochając”. Zarówno krytykuje jak i nobilituje zagrywki słowno–językowe autora w mowie bohaterów i opisie świata przedstawionego.

Agata Bielik-Robson, *Światelko na mokradłach*

Artykuł przedstawia „Widma Marksa” Jacquesa Derridy. Opowiada o chęci wymknięcia się z powiązań zemsty niesprawiedliwości, na rzecz przyszłości nadziei, na rzecz teleanalizy dekonstrukcji, by ostatecznie wydostać się z utopii na rzecz krytycyzmu.

Jerzy Jarniewicz, *Konkretnie, proszę*

Artykuł opowiada o zaniku poezji konkretnej, a więc wizualnej. Porównuje tę sztukę do innej sztuki jaką jest malarstwo. Jest to opis pozytywnych wrażeń z odbioru książki Aleksandry Kremer: *Przypadki poezji konkretnej. Studium pięciu książek*, Stowarzyszenie Pro Cultura Literaria i Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2015.

Michał Obszyński, *Opowiadania z Quebecu*

Artykuł Michała Obszyńskiego jest recenzją przekładów 27 opowiadań Quebecu. Zostały one rzetelnie wyselekcjonowane, autorzy Krzysztof Jarosz i Joanna Warmuzińska - Rogóż wybrali te wyróżniające się, tak aby „Antologia współczesnej noweli quebeckiej” prezentowała różne style pisarskie. Co zabawne Michał Obszyński raczej przeczy temu zabiegowi. Twierdzi, że pomimo takiego wysiłku, wybrane opowiadania są o tej samej tematyce: kryzysie – choć w różnym ujęciu.

Podsumowując czasopismo „Literatura na świecie” w numerze 3-4 roku 2016 prezentuje kilka wersji, na przestrzeni dziejów, kilka nurtów, powieści nazwanej Quebec. Poza prezentowanym typem literatury, czasopismo ukazuje kilka pobocznych tekstów, po które zachęcam sięgnąć, zwłaszcza, że traktują o nowościach współczesnej literatury, bądź dawnej literatury zagranicznej ukazującej się w Polsce jako nowość wcześniej nie tłumaczona.

Literatura:

Piotr Sommer (red.), "Literatura na świecie" nr 3-4/2016.